

STADSARCHEOLOGIE GENT

Archeologienota 2016/8

Ledeberg, Hoveniersstraat 38-40, Standaertsite

2016LE_HO

Inhoud

1. Technische fiche

2. Kennisgegevens

2.1. Situering

2.2. Topografie

2.3. Geologie

2.4. Bodemkunde

2.5. Historische gegevens

2.6. Cartografische gegevens

2.7. Archeologische gegevens

2.8. Aanwezige erfgoedwaarde

3. Impactanalyse

3.1 Voorziene werken

3.2 Vraagstelling/Onderzoeksvragen

3.3 Beschrijving en motivatie

4. Relevante bibliografie

5. Thesaurus

6. Bijlagen

6.1 Plannenlijst

6.2 Fotolijst

1. Technische fiche

Locatie:	Oost-Vlaanderen, Ledeberg, Hoveniersstraat 38-40, Hilarius Bertolfstraat 50
Kadaster Afdeling Sectie Percelen:	Kad. Afd. 20, sectie A, nr. 123h, 121e, 124b2, 124z, 121f, 133d2
Coördinaten:	Lambert: (106248,192116), (106327,192116), (106248,191988), (106327,191988)
Onderdeel Archeologische zone:	Nee
Grootte percelen:	3450 m ²
Grootte projectgebied:	3450 m ²
Reden van de ingreep:	de herinrichting van de gesloopte terreinen van een voormalige doe-het-zelf zaak tot publieke ruimte voor multifunctioneel gebruik en openbaar buurtpark
Auteur/Erkende archeoloog:	Geert Vermeiren OE/ERK/2015/00001
Datum bureauonderzoek:	30/05/2016 - 3/06/2016
Contact:	Stadsarcheologie Gent, Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, stadsarcheologie@gent.be , tel. 09/2665760

2. Kennisgegevens

2.1. Situering

De projectzone bevindt zich in de Gentse deelgemeente Ledeberg, gelegen ten zuidoosten van de historische kernstad. De percelen situeren zich langs de Hoveniersstraat, een verbindingstraat tussen het Ledebergplein en de Brusselsesteenweg, aangelegd circa 1880. Tot de 19de-eeuwse ontwikkelingen in deze regio waren deze gronden bestemd voor landbouw en dit zeker vanaf de Merovingische periode.

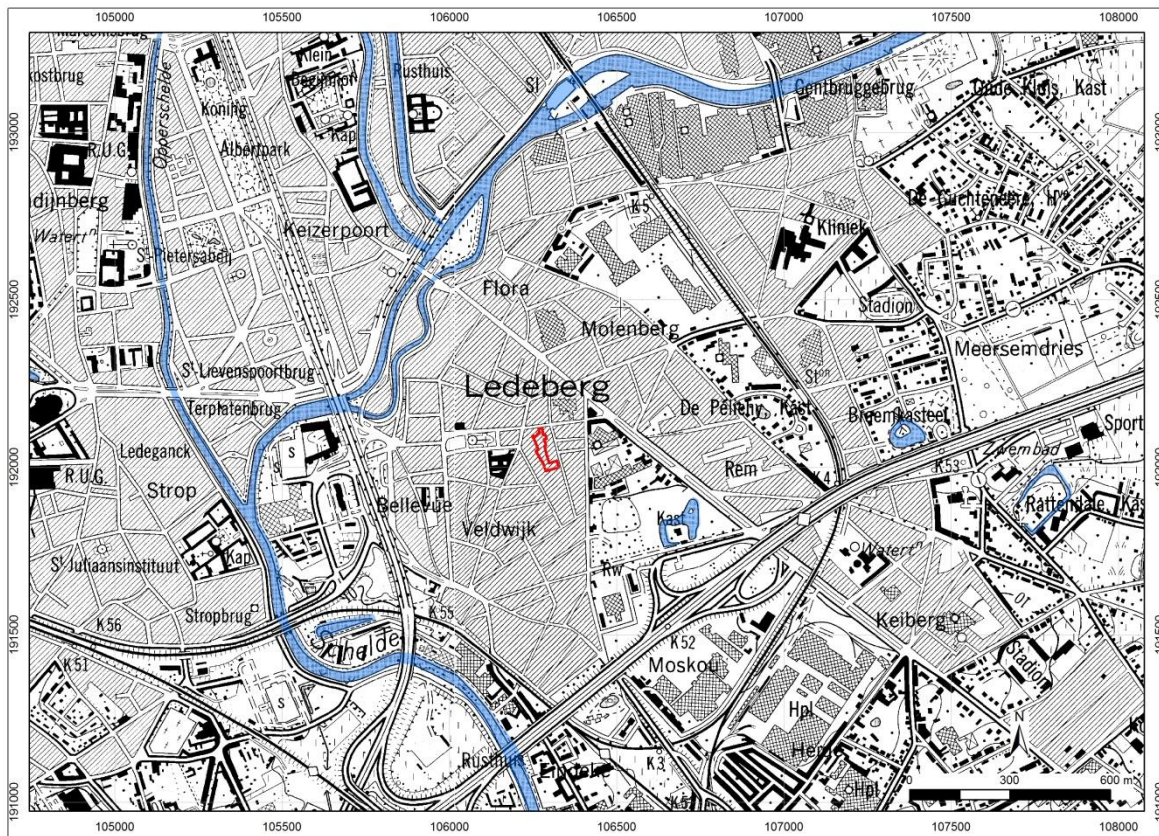
Het goed is volgens het gewestplan 14/09/1977 (KB) gelegen in het gebied nr. 8 Gentse en Kanaalzone met als hoofdbestemming 'woongebied', code 0100.

Foto 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2015 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 1: Situering projectzone op het kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

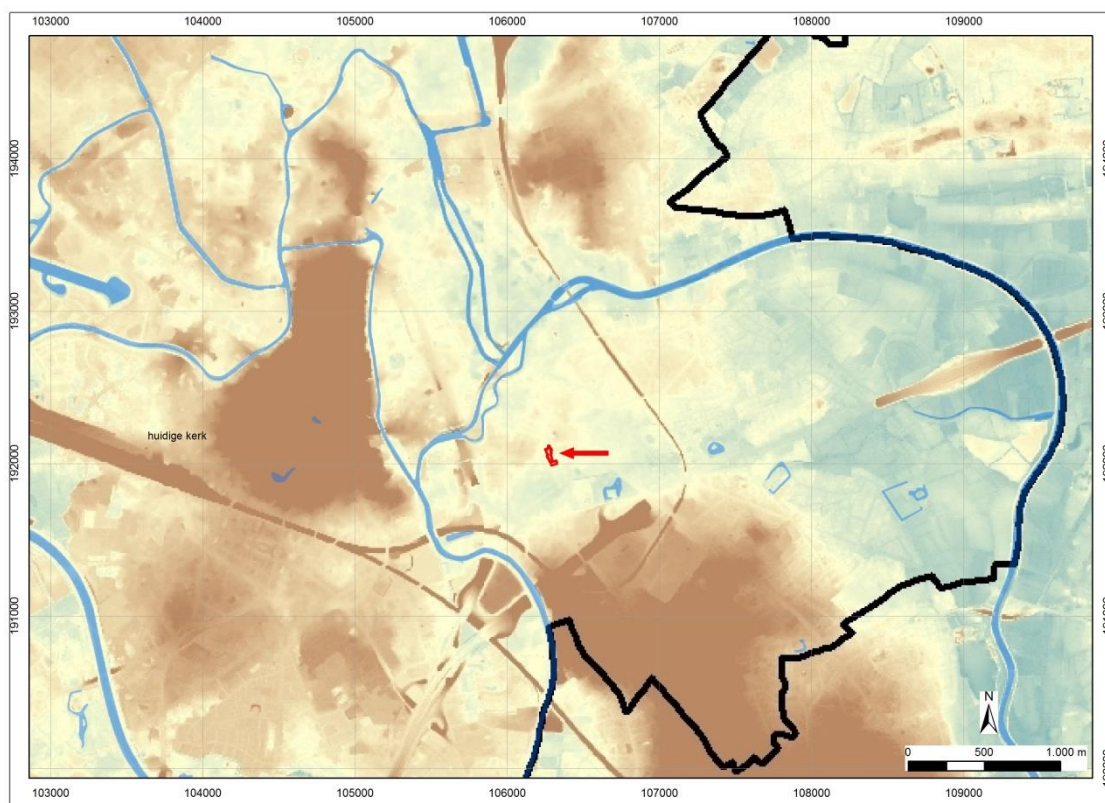

Plan 2: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

2.2. Topografie

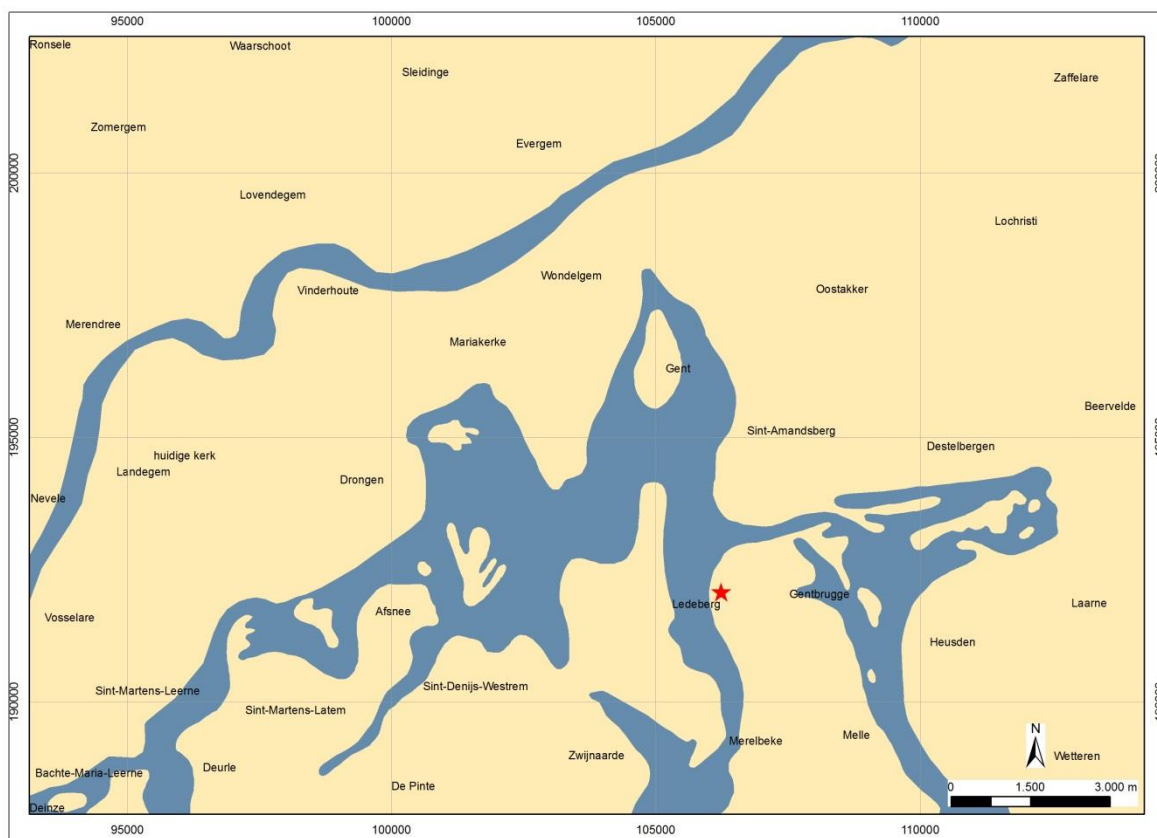
Rivierduinen en dekzandruggen waren een wezenlijk onderdeel van het landschap bij het ontstaan en de vroege ontwikkeling van de stad Gent¹. Zo werd de oudste portus of middeleeuwse handelsstad aangelegd op een dekzandrug (Zandberg), terwijl aan de oostzijde (Sint-Baafsdorp) en in het westen (Ekkergem en Brugse Poort) de rivierduinen en dekzandruggen aan de bewoners de kans boden om in of naast de winterbedding van een rivier toch een veilige woonplaats te bouwen. Terwijl de Sint-Pietersabdij gevestigd is op de Blandijnberg, ligt de Sint-Baafsabdij op het westelijke uiteinde van een dekzandrug. Op de vlakke delen van de dekzandruggen met zandleem werden kouters ontwikkeld, zoals de Sint-Baafskouter, de Mariakerkekouter en de Kouter in het centrum van Gent. Door deze landbouwactiviteiten werden meerdere rivierduinen genivelleerd, waardoor ze definitief uit het landschap verdwenen.

Ledeberg is gelegen ten zuidoosten van Gent, tussen de voormalige Sint-Lievens- en Keizerspoorten en grenzend in het oosten aan Gentbrugge en in het zuiden aan Merelbeke. In het westen vloeit de Schelde en de Franse Vaart. Ledeberg bestaat over het algemeen uit zandige gronden. Langs de Schelde treft men meersengebied aan. Ten zuiden van het projectgebied is de Rietgracht te situeren.

Plan 3: Projectie van de projectzone en wijde omgeving op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (AGIV)

¹ GELAUE, F., *Gent. Rivierduinen en dekzandruggen*, (Erfgoedmemo, nr. 44), Gent, 2010.

Plan 4: Vereenvoudigde kaart van de oorspronkelijke alluvia van Leie en Schelde rond Gent. Het projectgebied bevindt zich op hogere zandgronden in een meander van de oorspronkelijk loop van de Schelde (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

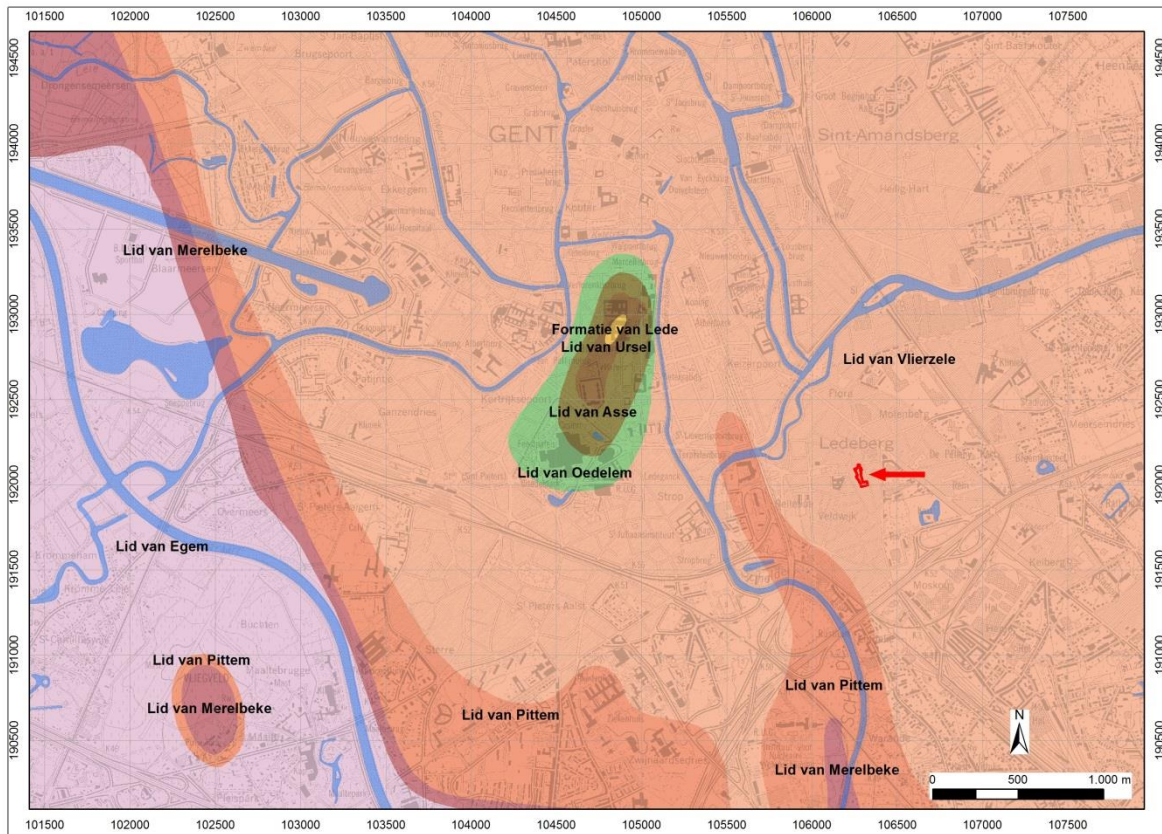
2.3. Geologie²

Voor geologen zijn dekzanden een geomorfologisch fenomeen, typisch voor een periglaciaal rivierenlandschap. Tijdens de laatste ijstijd, vooral in het Laat-Glaciaal, waren de omstandigheden gunstig voor windwerking zoals men dit vandaag kan waarnemen in de woestijn of aan onze kust. Wind is namelijk in staat klei en silt weg te blazen, en de grovere en zwaardere fracties, zoals zand, over te houden. Bij het smelten van de permafrost, de permanent bevroren bodem, in de korte zomer, werden op die manier in de rivierbeddingen van de Leie- en Scheldevallei grote hoeveelheden sediment gesorteerd. Bovendien volgde op het verdwijnen van de permafrost een daling van de grondwatertafel, waardoor de infiltratie van regenwater mogelijk werd. Omdat zand net iets te zwaar is om over grote afstanden te worden verplaatst, ontstonden lokaal in de rivierbeddingen kleine en grote rivierduinen, overwegend aan de oostelijke valleiflank. Binnen en buiten de rivierbedding vormden zich tevens verschillende kleine en grote dekzandruggen.

Dekzanden zijn zandige eolische afzettingen die hoofdzakelijk ontstaan zijn uit oudere rivierafzettingen. Het zijn goed gesorteerde zanden met een korrelgroottemediaan van 150 tot 210 μm en die als een deken over de oudere afzettingen liggen. Vaak vormen ze zwak uitgesproken bulten in het landschap. Zowel in Nederland (Noord-Brabant en Gelderse Vallei) als in Vlaanderen is het voorkomen van deze dekzandruggen goed gekend. De meeste dekzanden werden door de mens ingericht als kouters.

² GELAUDE, F., *Gent. Rivierduinen en dekzandruggen*, (Erfgoedmemo, nr. 44), Gent, 2010.

Typisch voor de dekzanden is het voorkomen van keienvloertjes (deflatiehorizonten), omdat grint en keien door de wind niet worden verplaatst. Op bodemkaarten worden ze gekarteerd als zandleembodems. Men vermoedt een Laat-Glaciaal ouderdom. In en rond Gent zijn, dankzij de Quartairkaart, minstens een vijftal dekzandruggen te identificeren. Ten noorden van de Blandijnberg ligt een dekzandrug: de Kouter en de Zandberg. Een tweede dekzandrug, ten oosten van Gent, komt overeen met de Sint-Baafskouter. Ten zuidoosten heeft men de dekzandrug van Ledeberg. Bij Ekkergem vindt men een kleine, lage dekzandrug. En tenslotte ligt er een grote dekzandrug ten westen van Gent: Mariakerkekouter.

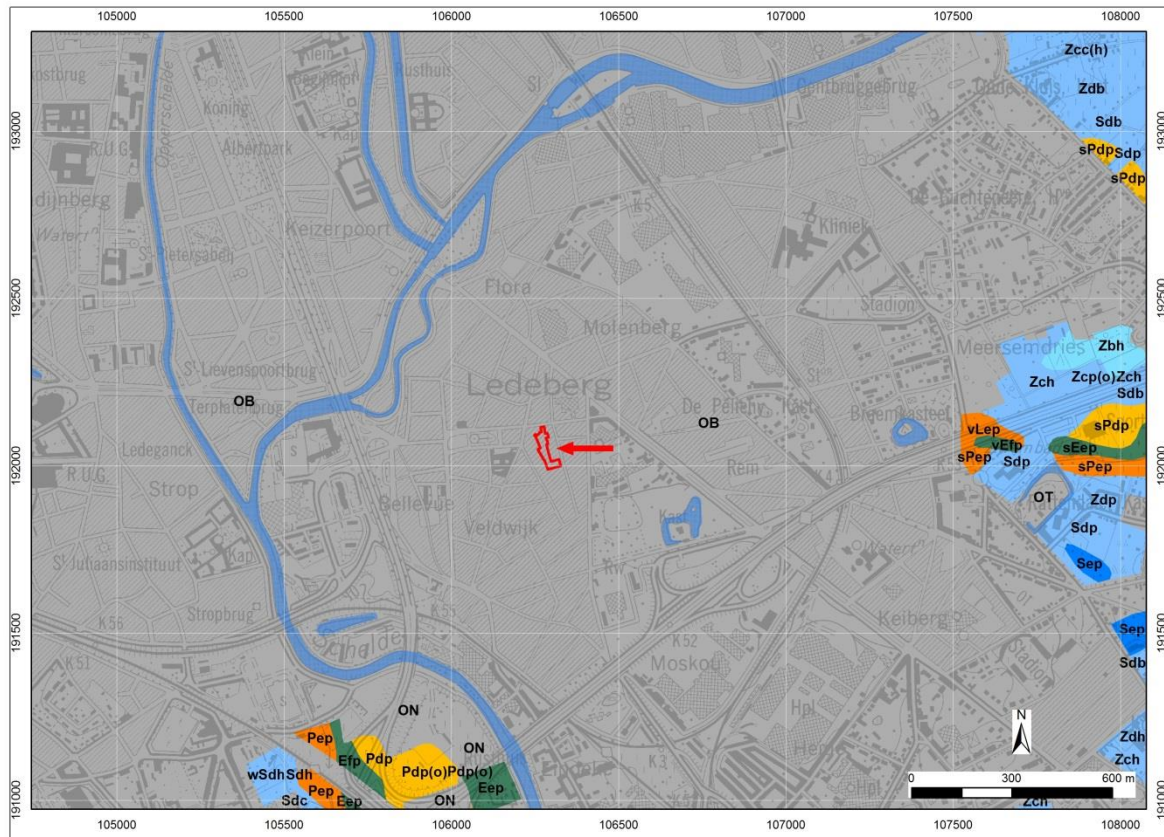

Plan 5: De projectzone aangeduid op de Tertiaire geologische kaart (MVG dep EWBL afd. natuurlijke rijkdommen & energie). Volgens deze komen in de diepere ondergrond afzettingen van het Lid van Vlierzele voor, ten zuidwesten van het projectgebied het Lid van Pittem.

Het Lid van Vlierzele³ bestaat voornamelijk uit fijn zand, duidelijk horizontaal of kruisgewijs gelaagd, soms homogeen, met veel tubulaties. Naar onder toe gaat het over in een meestal homogeen, kleiig zeer fijn zand, met kleine kleilensjes. Bovenaan komen gedifferentieerde kleilagen met humeuze intercalaties voor. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor; ze vallen soms uiteen in dunne plakketten. Het Lid van Vlierzele dagzoomt in het midden en het noorden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen (ten noorden van de ontsluitingszone van het Lid van Pittem), en in het noordwesten van de provincie Brabant. Het komt voor op enkele toppen van de zuid-vlaamse heuvels. Op de vroegere Geologische Kaart is het aangeduid als Pld. Het Lid van Vlierzele ontsluit in een groot deel van het noorden van het kaartblad Gent (22). Ook op de heuveltoppen in het zuiden van het kaartblad werd het Lid van Vlierzele dadelijk onder de kwartaire bedekking aangetroffen. Opmerkelijk is wel dat de dikte op de heuveltoppen gereduceerd is tot een tiental meter, terwijl meer noordelijk de dikte 15 tot 20 m bedraagt. Opvallend is ook de overgang van een meer zandig karakter in het westen naar een meer kleihoudend zand in het oosten. Deze overgang gaat gepaard met het uitwijken van (of eventueel versmelten met) het onderliggend Lid van Pittem. Boorbeschrijvingen, maar vooral de interpretatie van diepsonderingen, laten toe het meer kleihoudende Lid van Vlierzele nog verder onder te verdelen in drie pakketten. Het centraal deel is sterk kleihoudend, terwijl het bovenste deel als homogeen zandig en het onderste deel als heterogeen zandig gekarakteriseerd kan worden. Volgens de quartairgeologische kaart ligt het onderzoeksgebied binnen een brede strook waar fluviatiele afzettingen uit het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) (FH) dagzomen. Deze fluviatiele afzettingen vallen in belangrijke mate samen met de alluviale valleien van de Schelde en de Leie, die samenstromen in Gent. Onder de Holocene afzettingen bevinden zich eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holocene (ELPw), en op nog grotere diepte fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (FLPw). Deze laatste zijn afgezet door een verwilderd rivierensysteem uit het Pleistoceen in de Vlaamse Vallei.

³ www.dov.vlaanderen.be

2.4. Bodemkunde

Plan 6: De projectzone is ingekleurd als Antropogeen (door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd bodemprofiel) (AGIV)

2.5. Historische gegevens⁴

De oudste vermelding van Ledeberg als Letha (Frankisch voor water) klimt op tot 964. Later zal het vervormen tot Lede, Sint-Pieters-Lede of Sint-Pieters-Ledeberg. Deze vermelding staat in een oorkonde uit 964 waarbij koning Lotharius van Frankrijk bevestigt dat het grondgebied werd geschonken door graaf Arnulf I aan de Sint-Pietersabdij. Een vermelding van rond 1163 bevestigt deze transactie. Zo is in teksten de vermelding terug te vinden van het eerste jaar van de prelaat Hugo waar een zekere Boudewijn van Sinte Pieters Lethen vermeld wordt. Ledeberg blijft het bezit van de abdij tot op het einde van de 18de eeuw. Gedurende het hele feodale tijdperk was Ledeberg een kerkelijk leen, namelijk een heerlijkheid toebehorend aan de Gentse Sint-Pietersabdij. Het ressorteerde onder de kasselrij van het Land van Aalst. In het westen en het noordwesten was het grenzend aan de stad Gent, van de Sint-

⁴ DE VOGELAERE, G. & DE SMET, V., *Ledeberg door de jaren heen*, Nieuwkerken-Waas, 1988; DE BLEECKER, M. & COLLIGNON, J., *Ledeberg, Van Letha en Sint-Pieters-Lede tot Ledeberg*, Drongen, 2013; DE POTTER, F. en BROECKAERT, J., *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen*, reeks I, deel 4, Gent, 1864-1870; GYSSELING, M., *Het Hof te Zingem, bakermat van Sint-Amandsberg*, in: *Heemkundig nieuws, Heemkundige Kring "De Oost-Oudburg, Sint-Amandsberg*, 1978, p. 7-9; VAN WITTENBERCHE, O. & WAEYENS, G., *Gentbrugge en Ledeberg in het verleden, Beschouwingen bij oude kaarten*, in: *Jaarboek van het heemkundig genootschap Land van Rode, Gentbrugge*, 1971, p. 86-96; BOGAERT, C., LANCLUS, K. & VERBEECK, M., *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Gent, Fusiegemeenten, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 4ND*, Brussel – Gent, 1983; AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Hoveniersstraat*, in: *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/103438> op 02-06-2016 09:54.

Lievenspoort tot de Keizerpoort. Aanvankelijk werd de scheiding gevormd door de Keizersvest, een doorsteek gegraven tussen Opper- en Nederschelde (1378-1384). Na de aanleg van de gebastioneerde Spaanse stadsversterkingen (1577) volgde de stadsgrens de kronkelingen van de ravelijnen. Tot in de eerste helft van de 19de eeuw behield Ledeberg haar overheersende landbouwkarakter. Tevens was het vanouds gelegen tussen twee heerbanen vertrekkend van voornoemde stadspoorten: in het noorden de oude heerweg naar Aalst (huidige Oude Brusselseweg op het grondgebied Gentbrugge) en in het zuiden de heerweg naar Geraardsbergen of de Hundelgemsesteenweg.

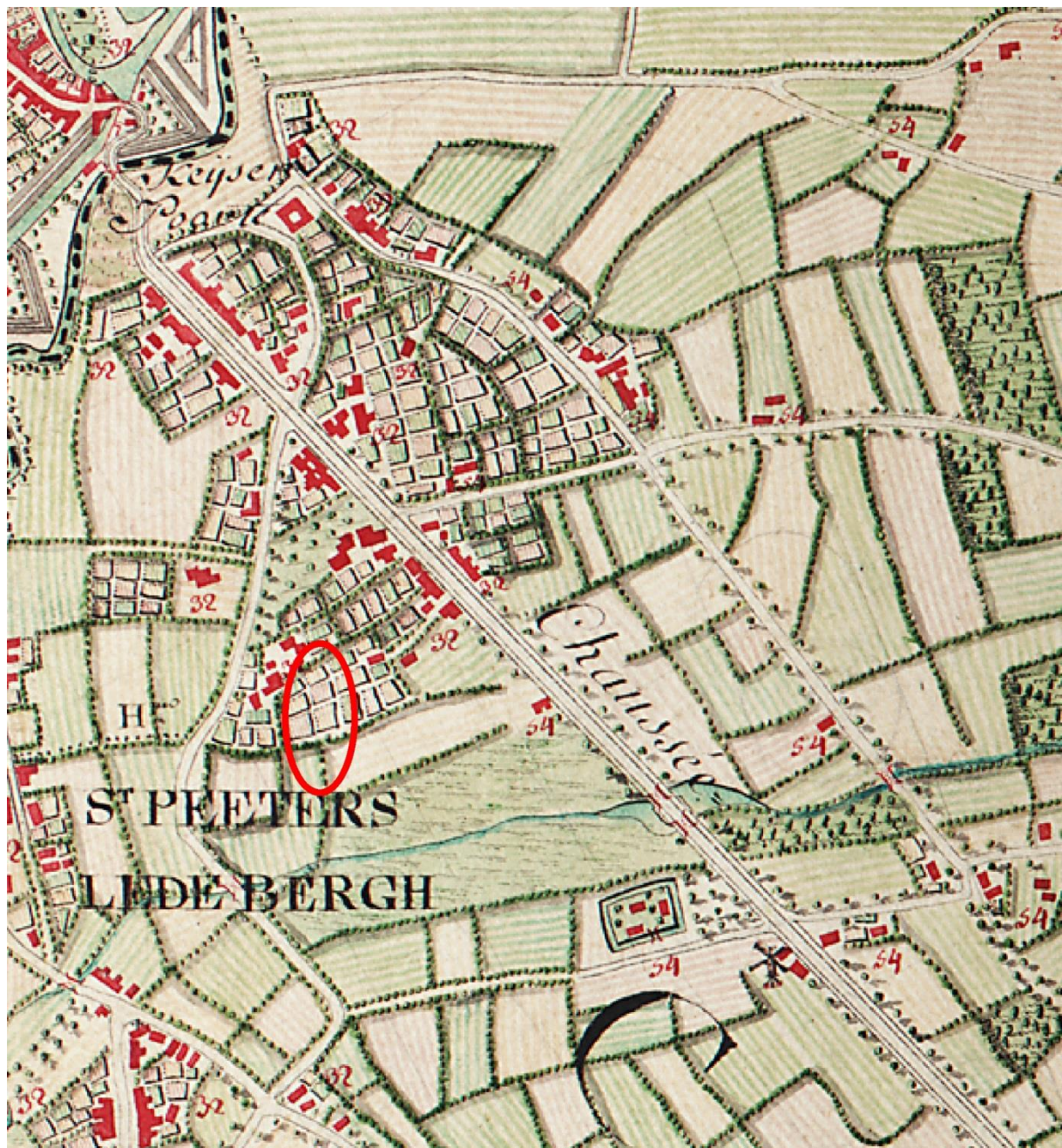
Ledeberg bewaarde ook lange tijd zijn twee oudste wooncentra. Een eerste was gelegen bij de vroegere zogenaamde Botermarkt. In de nabijheid bevond zich de Meierij of het oude hof van Ledeberg, een deels door de Rietgracht omweld goed aan de Schelde. De Rietgracht is een in de 13de eeuw gracht die de grens vormde van het rechtsgebied van de stad Gent. Ook door Gentbrugge en Ledeberg loopt een waterloop met de naam Rietgracht, hoewel die hier buiten de oude grens van het grondgebied van Gent bevindt. Ze vormde wel deel van de verdedigingslinie, een functie waaraan ook het Braemkasteel zijn ligging langs deze gracht te danken heeft. Ze sneed hier een bocht in de Schelde af. Een latere rechte trekking van de Schelde in de 19e eeuw liet een oude Scheldemeander achter in de Gentbrugse Meersen, die voor een stuk opgevuld werd. Het overblijvende stuk water wordt nu ook *Rietgracht* genoemd, maar is dus een stuk oude Schelde. Volgens M. Gysseling was het oude hof van Ledeberg de oudste woonkern van Ledeberg die tevens aanleiding gaf tot het oprichten van de middeleeuwse Sint-Daniëlskapel, ten noorden van de meierij op de hoek van de Hundelgemsesteenweg en de vroegere Rodsche heerweg (naar Gontrode, heden Jozef Vervaekestraat). Deze kapel staat aangeduid op het plan van Jacob van Deventer uit 1560. Een tweede woonkern vormde zich rondom een in het noorden gelegen grote Dries van waaruit in noordelijke en zuidelijke richting de belangrijkste verbindingswegen vertrokken naar de heerwegen en Gentse stadspoorten. De aanleg van de Brusselsesteenweg (1704-1708) betekende een eerste verandering in de dorpsstructuur met verstreckende gevolgen voor haar verdere ontwikkeling. De voor die tijd heel brede en rechte nieuwe steenweg sneed de Dries in twee ongelijke stukken waardoor die uiteindelijk verdween. Een groot deel van het westelijke grondgebied, voornamelijk waterzieke weiden, werd in 1837 in beslag genomen door de spoorlijn Gent-Zuid-Brussel. In de loop van de eerste helft van de 19de eeuw steeg het aantal vestigingen van kleine en grotere industriële bedrijven stelselmatig aan de stadsgrens en in de buurt van beide steenwegen. Uiteraard had dit zijn weerslag op de bevolkingsaan groei en de arbeidershuisvesting. Deze ontwikkeling kende een danige stroomversnelling vanaf midden 19de eeuw waardoor zich op korte tijd een volledige urbanisatie opdroeg van het gebied tussen beide steenwegen. Tussen Dries en Botermarkt werd een nieuw gemeentecentrum gecreëerd: een rechthoekig kerkplein met nieuwe kerk van waaruit diverse rechte verbindingsstraten vertrokken. De aanleg van de vele meestal smalle rechte straten ging gepaard met een sterke grondversnippering met het oog op een zo groot mogelijk aantal goedkope woningen. Dit alles verhoogde in zulke mate de aantrekkingskracht van dit voorstedelijk gebied, dat de gemeente op vrijwel een paar decennia tijd volgebouwd was.

Standaert, gesticht in 1933, vervaardigde hoofdzakelijk karkassen voor zetels. Toen de zaak te groot werd, besloot men te verhuizen naar het vroegere Chempostel. Het werd een doe-het-zelf zaak, één der eerste in het land. De toegang tot het site gebeurde via Hoveniersstraat 40.

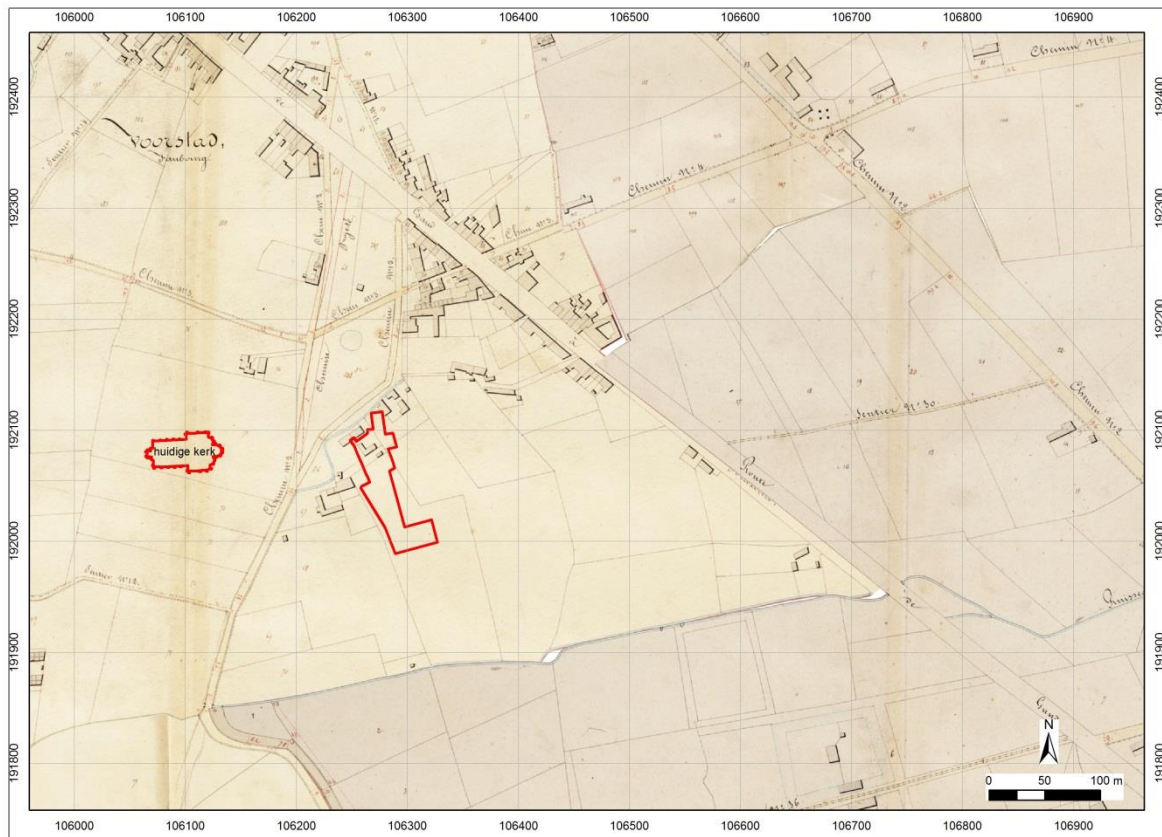
2.6. Cartografische gegevens

Plan 7: Detail uit Horenbault 1619 met aanduiding van de projectzone (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarchief)

Plan 8: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778) Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik met aanduiding van de zone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Plan 9: Atlas der Buurtwegen (1841) (Provincie Oost-Vlaanderen) met aanduiding van de locatie van de huidige kerk.

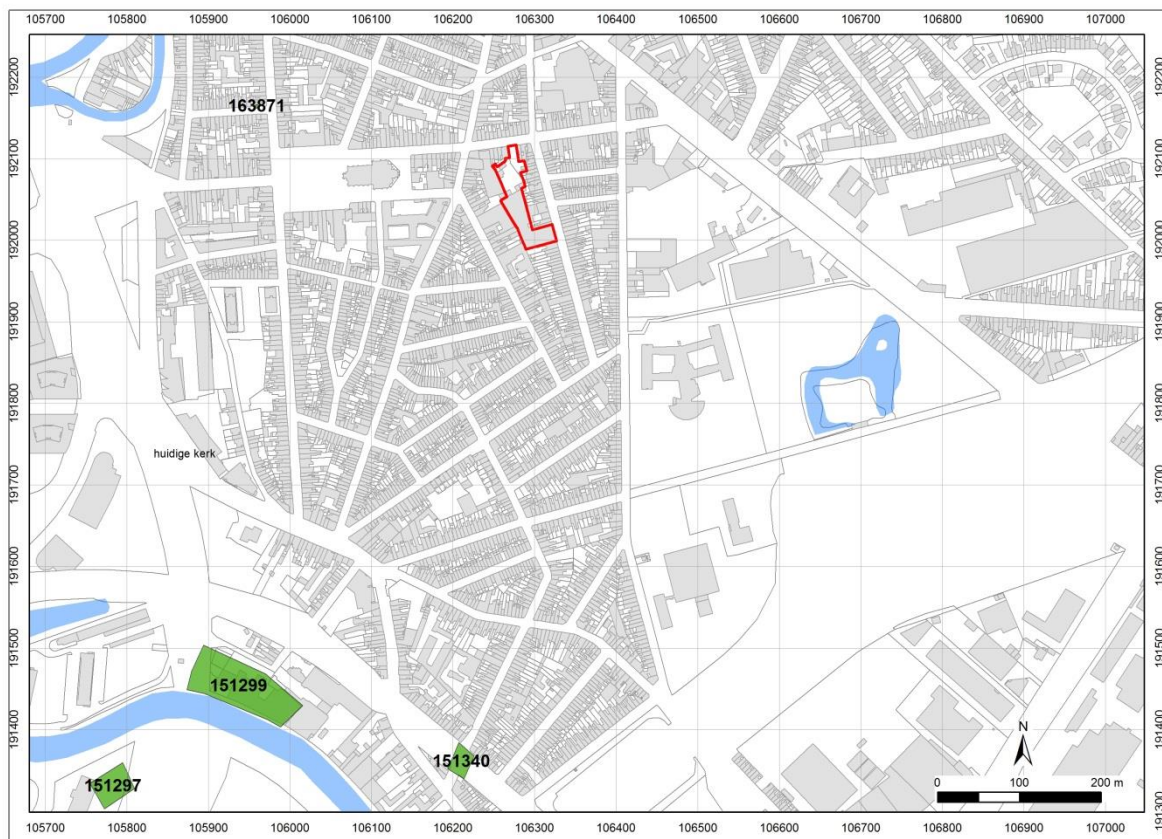
Het aanwezige historische kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd. Dit gebeurde met het oog op de grondgebruikgeschiedenis van de laatste eeuwen te achterhalen. Deze kaarten tonen duidelijk het open karakter van de projectzone. Op de kaart van Horenbault uit 1619 is geen bewoning aanwezig en bevindt de projectzone zich deels in landbouwgebied deels in een zone met boomgaard. Meer naar het zuiden bevinden zich de alluviale meersen. Ook de kaart van Ferraris uit 1775 illustreert dit open karakter en hier zijn duidelijk moestuinen te zien evenals door bomen omzoomd akkerland. Tot slot is op de Atlas der Buurtspoorwegen uit 1841 duidelijk de opmars van de bebouwing in Ledeberg zichtbaar. Ook het noordelijke deel van de projectzone is deels bebouwd met bijgebouwen, het zuidelijke deel blijft een open zone.

Bijkomend doorgedreven archiefonderzoek werd niet als noodzakelijk geacht, gelet het snelle industrialiseren van dit gebied vanaf het einde van de 19de eeuw.

2.7. Archeologische gegevens

De oudste sporen te Ledeberg werden opgegraven bij constructiewerken aan de Stropbrug in 1909. Sporen uit de Steentijd bewijzen dat daar 1500 tot 2000 jaar voor Chr. reeds menselijke aanwezigheid was. Over de context van deze vondsten is niets gekend.

In de projectzone en de directe omgeving werden nog geen archeologische registraties uitgevoerd, noch vondstmeldingen vastgesteld en dit voornamelijk door de lange periode van landbouwgronden opgevolgd door een snelle en dense bebouwing sinds de industrialisatie van Ledeberg.

Plan 10: Op de CAI zijn geen relevante gegevens beschikbaar voor de directe omgeving van de Standaertsite (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

2.8. Aanwezige erfgoedwaarde

In de onmiddellijke nabijheid van de projectzone bevindt zich geen bekende erfgoedwaarde. De dichtstbijzijnde geklasseerde site is op het Ledeborgplein. Het betreft het herdenkingsteken ter herinnering aan WO I. Dit monument heeft als nummer : 4.01/44021/1407.1 / OO002761.

3. Impactanalyse

3.1. Voorziene werken

In opdracht van de Stad Gent en het Gentse Stadsontwikkelingsbedrijf (Sogent) zal overgegaan worden tot de gedeeltelijke sloop van bouwwerken, loodsen en verhardingen van de voormalige doe-het-zelf zaak ter voorbereiding van de herinrichting tot publieke ruimtes voor multifunctioneel gebruik en openbaar buurtpark.

Het voorgestelde project kadert in het stadsvernieuwingproject 'Ledeberg leeft' en bestaat uit twee fases. In een eerste fase worden de bouwvallige en niet-herbruikbare constructies gesloopt tot op het maaiveld. In een tweede fase gebeurt de heropbouw en herinrichting van de site tot een publieke ruimte bestemd voor multifunctioneel gebruik en een openbaar buurtpark. Deze aanvraag heeft betrekking op deze tweede fase en is een vervolg op de sloopfase waarvoor reeds een vergunning (met besluitnummer 2016_CBS_02042, vergadering van 18 februari 2016) werd verleend. De gesloopte toestand wordt beschouwd als de bestaande toestand.

De toegang aan de Hoveniersstraat heeft een kenmerkende boogconstructie die als poort tot het terrein fungeert. Deze toegangsboog wordt behouden. Aan weerszijden van deze toegangsweg staan wachtgevels van de aanpalende bebouwing. Deze toegang leidt tot een parkeerterrein met asfaltverharding waarrond een aantal gebouwen staan, waaronder de voormalige conciërgewoning, een eerste van drie opeenvolgende loodsen, een aantal houten garageboxen, een elektriciteitscabine, een pergola en een afdak. Deze opgesomde bouwwerken, bijgebouwen en verhardingen worden gesloopt in de eerste reeds vergunde fase. De centraal gelegen loods wordt omwille van haar kwaliteiten gedeeltelijk behouden. De vloer wordt wel uitgebroken. De tussenvloer en de gevels worden behouden. Een derde loods wordt eveneens gesloopt. Aan de toegang aan de Hilarius Bertolfstraat bevindt zich een handelspand bestaande uit twee hoofdgebouwen en een aantal gelijkvloerse bijgebouwen. Ook deze gebouwen en bijgebouwen worden gesloopt. Deze gesloopte toestand (inclusief buitenverhardingen) wordt beschouwd als de bestaande toestand. Er werden twee nieuwe gemene muren vergund en deze worden eveneens in de eerste fase opgetrokken. Een eerste nieuwe gemene muur wordt opgericht ter plaatse van een nieuwe perceelsgrens op het aanpalende perceel met kadasternummer 127k6. De lengte van de nieuwe gemene muur gelegen op de nieuwe perceelsgrens bedraagt 4.85 m, de hoogte wordt gelijk gesteld aan de aangrenzende tuinmuren. Een tweede nieuwe gemene muur komt op de plaats van de perceelsgrens tussen de percelen met nummers 133d2 en 133e2. De lengte van deze nieuwe muur bedraagt 14.85 m, de hoogte wordt gelijkgesteld met het hoogste punt van de dakafwerking van het aanpalende bijgebouw met plat dak.

Op het terrein rust een erfdienstbaarheid voor ondergrondse leidingen en rioleringen. Deze zijn voor het ontwerpteam niet traceerbaar en dus niet aangeduid op plan.

In hoofdlijnen blijft de huidige topografie bewaard (ca. 7.60-8.00 T.A.W.), bij het slopen werden enkel de vloerplaten verwijderd waar nodig. Het grootste deel van het areaal wordt aangelegd als groene buitenruimte, wat een minimale ingreep in de bodem inhoudt door het voorzien van drainage en het aanleggen van begroeiingen door middel van gras, struiken en bomen. Tevens wordt een betonnen toegangsweg aangelegd vanaf de Hoveniersstraat door de noordtuin, tot het noordterras ter hoogte van de bewaarde loods, en van de Hilarius Bertolfstraat door de oosttuin. De loods krijgt een nieuwe vloerplaat en aan de andere zijde een zuidterras. In het oostelijke deel tegenover de toegang met de Hilarius Bertolfstraat komt een betonnen speelvlak met luifel. De aan te leggen fietsenstalling, de sanitaire voorzieningen en de berging zijn telkens bovengrondse constructies.

De passen van het terrein worden overal behouden. De bestaande hoogteverschillen en hellingen worden behouden en gebruikt als spelelementen in het park, bijvoorbeeld bij het podium. De ingrepen in de bodem worden geschat op een maximale diepte van 0.3 m.

Plan 11: Inplantingsplan ontwerp Standaertsite (TV AE-Architecten/110 architecten en ingenieurs)

Scale 1/500

strafverlichting
 verkracht
 published

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

Fig	1
-----	---

- A.3326

-

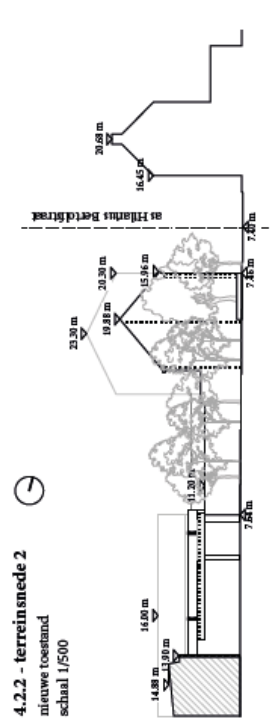
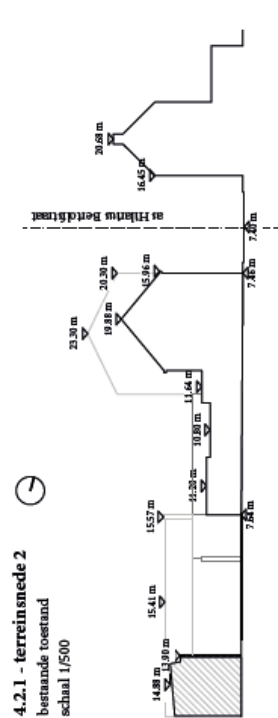
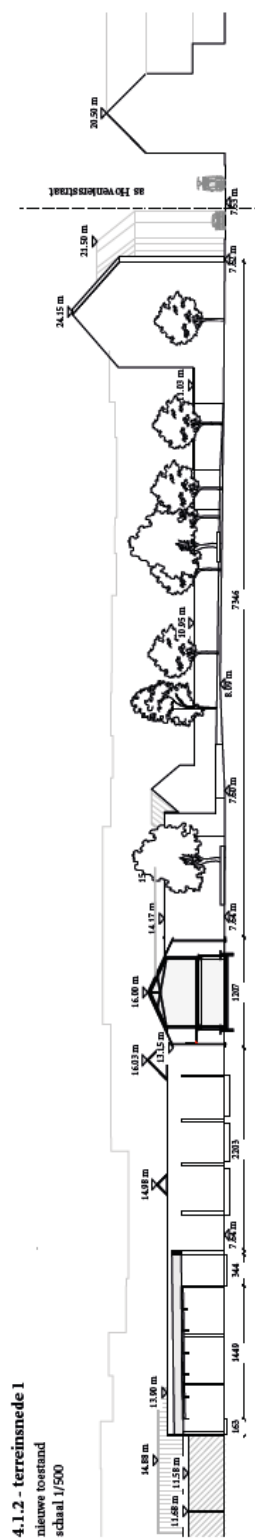
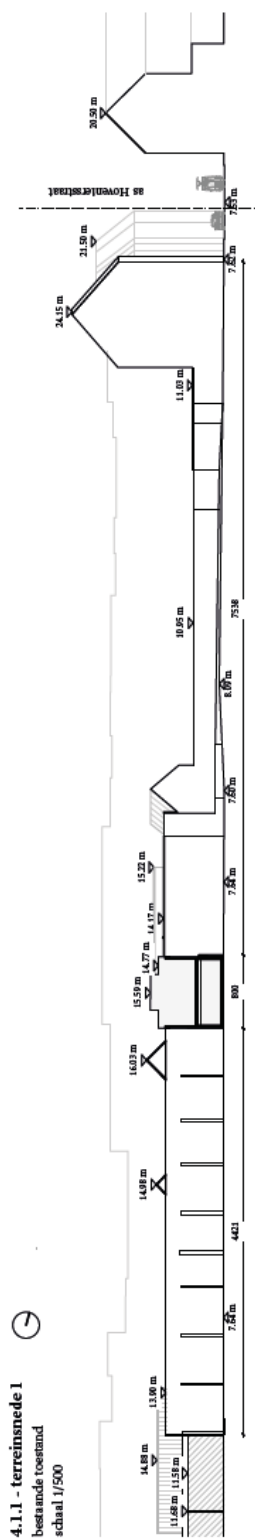
1.07
1.01

- Figure 1. A schematic diagram of the experimental setup. The subject is seated in a chair, viewing a screen displaying a target (a red dot) and a starting point (a green dot). The subject's hand is positioned at the starting point, and the target is located at a distance of 10 cm from the starting point. The subject is instructed to move their hand towards the target. The distance between the starting point and the target is labeled as 10 cm. The subject's hand is shown in a starting position, and the target is shown as a red dot on the screen. The starting point is marked by a green dot on the screen. The distance between the starting point and the target is 10 cm. The subject is instructed to move their hand towards the target. The distance between the starting point and the target is labeled as 10 cm.

101	102
-----	-----

- marketing contribution.

DOI	Date	File
DOI	Date	File
DOI	Date	File

Plan 12: Terreinsnedes ter hoogte van de toegangen van de site. Beide snedes geven samen een overzicht van het hele terrein (TV AE-Architecten/110 architecten en ingenieurs)

3.2. Vraagstelling/Onderzoeksvragen

Via dit bureauonderzoek werd op basis van bestaande bronnen (historisch en cartografisch) informatie verzameld over de eventuele aanwezigheid van archeologisch potentieel op deze site. Deze informatie werd gekoppeld aan de karakteristieken en bewaringstoestand van het terrein. Tevens werd de wijze waarop met het terrein wordt omgegaan bij de geplande bodemingrepen in rekening gebracht.

Hiervoor werden volgende onderzoeksvragen behandeld en beantwoord:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het belang van het terrein binnen de ontwikkeling van de Gentse deelgemeente Ledeborg?

3.3. Beschrijving en motivatie

Hoewel we nog een beperkte kennis hebben van deze Gentse deelgemeente, zullen de werkzaamheden op deze site ons inziens niet bijdragen tot kenniswinst. Op het kaartmateriaal is duidelijk zichtbaar dat dit projectgebied lange tijd een open zone was, enkel benut voor agrarische activiteiten. Enkel op de Atlas der Buurtspoorwegen uit 1841 is voor het eerst bebouwing vast te stellen, meer bepaald nevenstructuren op een erf. Vrij snel daarna wordt heel dit gebied ingenomen door huizenblokken voor de snelgroeiende bevolking in deze geïndustrialiseerde deelgemeente. Aansluitend bij de onder 3.1 Voorziene werken opgelijste werkzaamheden, kan tevens gesteld worden dat de beperkte aard van ingrepen, namelijk het slopen van de bestaande structuren en het uithalen van de verharding, geen archeologisch vooronderzoek en onderzoek rechtvaardigen. Het maaiveld en net hieronder maakte onderdeel uit van een voormalig industrieel complex dat de laatste ca. 85 jaar dienst deed als groothandelsruimte met loodsen en verharde parking. De ingrepen zijn dan ook enkel voorzien in deze bovenste toplagen en het assessment van de historische, cartografische en gekende archeologische gegevens doen vermoeden dat er geen aanwijzingen zijn voor het vernietigen van het eventuele beperkte archeologische potentieel bij de uitvoering van het project.

4. Relevante bibliografie

BOGAERT, C., LANCLUS, K. & VERBEECK, M., *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Gent, Fusiegemeenten, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 4ND*, Brussel – Gent, 1983.

DE BLEECKER, M. & COLLIGNON, J., *Ledeberg, Van Letha en Sint-Pieters-Lede tot Ledeberg*, Drongen, 2013.

DESEYN, G., *Gids Voor Oud Gent*, Antwerpen, 1991.

DE POTTER, F. en BROECKAERT, J., *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen*, reeks I, deel 4, Gent, 1864-1870.

DE VOGELAERE, G. & DE SMET, V., *Ledeberg door de jaren heen*, Nieuwkerken-Waas, 1988.

GELAUDE, F., *Gent. Rivierduinen en dekzandruggen*, (*Erfgoedmemo*, nr. 44), Gent, 2010.

GYSSELING, M., *Het Hof te Zingem, bakermat van Sint-Amandsberg*, in: *Heemkundig nieuws, Heemkundige Kring "De Oost-Oudburg, Sint-Amandsberg*, 1978, p. 7-9.

VAN WITTENBERCHE, O. & WAEYTENS, G., *Gentbrugge en Ledeberg in het verleden, Beschouwingen bij oude kaarten*, in: *Jaarboek van het heemkundig genootschap Land van Rode*, Gentbrugge, 1971, p. 86-96.

5. Thesaurus

Agentschap: De entiteit die door de Vlaamse Regering belast is met de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering, de beleidsmonitoring en de beleidsevaluatie inzake onroerend erfgoed.

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Archeologische opgravingen: Een archeologische opgraving is het gebruik van wetenschappelijke methoden en technieken waarmee doelbewust de ondergrondse, aan de oppervlakte of onder water aanwezige archeologische artefacten en archeologische sites worden opgespoord, vrijgelegd en door opgraving worden onderzocht en waarbij de archeologische artefacten en onderzoeksdocumenten archeologische ensembles vormen.

Archiefonderzoek: Archiefonderzoek omvat onderzoek in een archief (bestaat uit documenten die een bepaalde organisatie, familie en persoon voortbrengt of ontvangt om aan te tonen dat die zijn/haar opdracht goed uitvoert of bepaalde rechten kan laten gelden). In de archeologische wereld heb je meestal archieven van instellingen (overheid, universiteiten) of privé-personen (verzamelaars) die opgravingen hebben verricht en hebben gedocumenteerd. Wordt gebruikt voor archivalisch onderzoek.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Dekzandruggen: Een dekzandrug is een zandrug overwegend opgebouwd met tijdens de ijstijden (toendrastormen) afgezet dekzand, vaak op de overgang van toenmalige onbegroeide naar begroeide gebieden.

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Middeleeuwen: Verwijst naar de periode in West-Europa van grofweg de 5de tot de 15de eeuw. De verschillende stijlen die zich tijdens deze periode ontwikkelden kenmerken zich door de evolutie van de Grieks-Romeinse traditie naar een meer christelijke thematiek, door de energieke geest van de Germaanse volken en door de bloeiende nieuwe steden die werden bevolkt door vrije burgers.

Rivierduin: Een rivierduin is een duin(complex) ontstaan in of langs een (voormalige) riviervlakte, gevormd door het verstuiven van zand uit een droogliggende alluviale vlakte.

Stadsomwalling: Een stadsomwalling is het geheel van verdedigingswerken rondom een stad, nl. grachten, wallen, muren, torens, enz..., bedoeld om de stad te beschermen tegen invallen van buitenaf. Tijdens de eerste stadsontwikkelingen bestonden deze stadsomwallingen uit aarden wallen, later werden deze wallen vervangen door stenen muren.

Toevalsvondsten: Een toevalsvondst is een onverwachte vondst van roerende of onroerende archaeologica die gedaan wordt aan de oppervlakte, onder de grond of onder water en die niet verbonden is aan een vergunde opgraving of prospectie.

6. Bijlagen

6.1. Plannenlijst

projectcode	2016LE_HO
plannenlijst	
plannummer	plan 1
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015
plannummer	plan 2
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	1981
plannummer	plan 3
type plan	digitaal hoogtemodel
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	onbekend
plannummer	plan 4
type plan	alluviale kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2010
plannummer	plan 5
type plan	tertiair geologische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2004

plannummer	plan 6
type plan	bodemkaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2006
plannummer	plan 7
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Horenbaultkaart
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1619
plannummer	plan 8
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Ferrariskaart
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1771-1778
plannummer	plan 9
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Atlas der Buurtspoorwegen
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1841
plannummer	plan 10
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	CAI-vondsten
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2001-2016
plannummer	plan 11
type plan	bouwplan
onderwerp plan	inplantingsplan project
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal

datum	2015
plannummer	plan 12
type plan	bouwplan
onderwerp plan	relevante dwarsdoorsnedes project
aanmaakschaal	1:1
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015

6.2. Fotolijst

projectcode	2016LE_HO
fotolijst	
plannummer	foto1
type plan	luchtfoto
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015